

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### (1) ΓΕΝΙΚΑ

<b>ΣΧΟΛΗ</b>	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
<b>ΤΜΗΜΑ</b>	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
<b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	<b>ΚΠΕ-01</b>	<b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	<b>1ο</b>
<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	Νευροβιολογία, ψυχοφαρμακολογία και αιτιοπαθογένεια της εξάρτησης		
<b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b> <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	<b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>	<b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b>	
<i>Διαλέξεις</i>	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
<b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b> <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου		
<b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>			
<b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>	Ελληνική		
<b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>	Όχι		
<b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>			

### (2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος αυτού του μαθήματος είναι η ερμηνεία της χρήσης ουσιών, της κατάχρησης και της εξάρτησης με βάση τα ευρήματα μελετών από τις νευροεπιστήμες. Το μάθημα παρουσιάζει τα νευρωνικά κυκλώματα και στους μηχανισμούς που είναι υπεύθυνα για την φυσιολογική λειτουργία του εγκεφάλου και αναλύει με ποιο τρόπο η μακρόχρονη έκθεση σε ουσίες σε συνδυασμό με γενετικούς/επιγενετικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες μπορεί να απορυθμίσει τον εγκεφαλο οδηγώντας στον εθισμό. Επιπλέον, θα παρουσιαστεί η νευροψυχοφαρμακολογία των κυριότερων κατηγοριών εθιστικών ουσιών.

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να έχουν μια σφαιρική εικόνα για τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν τον εθισμό οι νευροεπιστήμες και να έχουν κατανοήσει γιατί ο εθισμός είναι μια χρόνια υποτροπιάζουσα νόσος του εγκεφάλου. Επιπλέον, θα πρέπει να γνωρίζουν τις δράσεις των κυριότερων εθιστικών ουσιών στο νευρωνικό επίπεδο και το

επίπεδο της συμπεριφοράς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καθεμίας.

### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	.....
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	.....

- Κατανόηση των βιοψυχολογικών θεωριών και σύνθεση νευροεπιστημονικών δεδομένων και πληροφοριών που αφορούν στη χρήση ουσιών, την κατάχρηση και την εξάρτηση.
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

### (3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν οι κυριότερες νευροβιολογικές και βιοψυχολογικές θεωρίες με τις οποίες ερμηνεύεται σήμερα η συμπεριφορά χρήσης, κατάχρησης ουσιών και η πρόκληση εξάρτησης,
2. Θα μελετηθούν οι υποκείμενοι νευροβιολογικοί και συμπεριφορικοί μηχανισμοί που θεωρείται ότι οδηγούν στον εθισμό και στις συχνές υποτροπές που εμφανίζουν οι χρήστες ουσιών,
3. Θα παρουσιαστούν οι φαρμακολογικές ιδιότητες και οι δράσεις των πιο σημαντικών εθιστικών ουσιών και των επιπτώσεων που έχει η χρήση τους, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στην σωματική και ψυχική υγεία.

#### Αναλυτικό περίγραμμα

1. Τι είναι ο εθισμός
  - i. Εισαγωγή και ορισμοί
  - ii. Φάσεις, γενικά χαρακτηριστικά και πτυχές του εθισμού
  - iii. Το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο για τον εθισμό
  - iv. Διαγνωστικά κριτήρια και η σημασία τους
2. Εθιστικές ουσίες
  - i. Κατηγοριοποίηση και χαρακτηριστικά εθιστικών ψυχοτρόπων ουσιών
  - ii. Επικινδυνότητα εθιστικών ουσιών και βλάβες
3. Ζωικά μοντέλα μελέτης του εθισμού στις νευροεπιστήμες
4. Εισαγωγή στη νευροψυχοφαρμακολογία
  - i. Το ΚΝΣ: Νευρώνες – Νευροδιαβίβαση – Βασική νευροφαρμακολογία
  - ii. Βασικές αρχές δράσης φαρμάκων: Φαρμακοκινητική, φαρμακοδυναμική
  - iii. Επιδράσεις χρόνιας χορήγησης: Αντοχή, ευαισθητοποίηση, σύνδρομο στέρησης
5. Παράγοντες που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τη διατήρηση της εθιστικής συμπεριφοράς.
6. Νευρωνικά κυκλώματα και νευροδιαβιβαστές που σχετίζονται με τις οξείες ενισχυτικές δράσεις εθιστικών ουσιών (τοξίκωση)
7. Νευρωνικά κυκλώματα και νευροδιαβιβαστές που σχετίζονται με τη στέρηση και την αρνητική συναισθηματική κατάσταση

8. Νευροπροσαρμογές 9. Ο ρόλος της ντοπαμίνης στην υποτροπή 10. Γενετικοί παράγοντες και προδιαθεσιμότητα στην κατάχρηση ουσιών και τον εθισμό 11. Ο ρόλος του στρες και του άξονα υποθάλαμος-υπόφυση-επινεφρίδια στον εθισμό και την υποτροπή. 12. Νευρογνωστικά ελλείμματα και ο ρόλος τους στην κατάχρηση ουσιών και τον εθισμό 13. Οπιούχα/οπιοειδή - Μείωση βλάβης – Θεραπείες υποκατάστασης 14. Αλκοόλ 15. Κάνναβη/Κανναβινοειδή – Το ζήτημα της αποποινικοποίησης 16. Εξάρτηση από νικотίνη – Διακοπή καπνίσματος
--

#### (4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b> <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
<b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b> <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-learn.	
<b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b> <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i>  <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<b>Δραστηριότητα</b>	<b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b>
	Διαλέξεις	39 (1,56 ECTS)
	Αυτοτελής μελέτη	41(1,64 ECTS)
	Συγγραφή εργασίας	55 (2,20 ECTS)
	<b>Σύνολο Μαθήματος</b>	<b>125 ώρες – 5 ECTS</b>
<b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b> <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>  <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i>  <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	<b>Αξιολόγηση</b> Συγγραφή εργασίας κριτικής ανασκόπησης Στόχος της εργασίας είναι οι φοιτητές να συγγράψουν εργασία συστηματικής ανασκόπησης σε θέμα της επιλογής τους με τη μορφή δημοσίευσης σε επιστημονικό περιοδικό. Η έκταση της εργασίας δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 5000 λέξεις (χωρίς την περίληψη, τους πίνακες και τις βιβλιογραφικές αναφορές). Η περίληψη θα πρέπει να έχει έκταση έως 250 λέξεις. Δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των βιβλιογραφικών αναφορών, οι οποίες πρέπει να καταχωρηθούν με τη μορφή που προτείνει η American Psychological Association. Κάθε φοιτητής θα εκπονήσει ατομική εργασία. Η γλώσσα συγγραφής της εργασίας μπορεί να είναι είτε η ελληνική είτε η αγγλική. Η εργασία θα αξιολογηθεί ως προς την ποιότητα και την πληρότητα της ανασκόπησης της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και κυρίως ως προς την συμμόρφωση με συγκεκριμένα πρωτόκολλα και κατευθυντήριες γραμμές που θα παρουσιαστούν στο μάθημα (π.χ. PICO, PRISMA).	

	Οι εργασίες θα υποβληθούν ηλεκτρονικά μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, σε ημερομηνία που θα ορίσουν οι διδάσκοντες σε συνεργασία με τους φοιτητές.
--	--

#### (5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Koob, G.F., Arends, M., & Le Moal, M. (2014). *Drugs, addiction, and the brain*. Amsterdam: Academic Press.
2. Meyer, J.S., & Quenzer, L.F. (2005). *Psychopharmacology: Drugs, the brain and behavior*. Sunderland, Massachusetts: Sinauer.
3. Advocat, C.D., Comaty, J.E., & Julien, R.M. (2020). *Julien's Ψυχοφαρμακολογία: Ένας πλήρης οδηγός για τις δράσεις, τις χρήσεις και τις ανεπιθύμητες ενέργειες των ψυχοτρόπων φαρμάκων*. Αθήνα: Broken Hill Publishers Ltd. (Γενική Επιμέλεια – Συντονισμός Ελληνικής Έκδοσης του *Julien's Primer of Drug Action*, 14th edition).
4. Σειρά άρθρων που βρίσκονται στο *e-learn*.  
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:  
*Addiction Biology, Neuropsychopharmacology, Psychopharmacology*